

چرانتش به جمهوری‌های سابق شوروی

بازگشته است؟

حسین فاطمی / بازگشت تنش به مرزهای قرقیزستان و تاجیکستان، شعله‌ور شدن آتش درگیری‌ها بین جمهوری آذربایجان و جمهوری ارمنستان که با سفر نانسی بلوسی، رئیس مجلس نمایندگان آمریکا به ایروان پیچیده و بغرنج‌تر خواهد شد یا درگیری‌هایی نظیر درگیری مرزی جمهوری آذربایجان، گرجستان و... نشان می‌دهد که تنش مرزی و درگیری‌های گاه و بیگاه همواره در میان جمهوری‌های سابق اتحاد جماهیر شوروی جریان داشته است. در این بین سؤالی مشترک بین تمام این درگیری‌های مرزی به دلایل وقوع آن بازمی‌گردد. لذا باید پرسید که شکل‌گیری، تداوم و تشدید درگیری‌های مرزی در جمهوری‌های سابق شوروی ناشی از چیست؟

■ **از فقر سیاسی تا فقدان ساختار امنیتی همکاری جویانه منطقه‌ای**

به دنبال فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و استقلال جمهوری‌های تازه تأسیس در سال ۱۹۹۱ میلادی و همچنین شکل‌گیری ژئوپلیتیک جدید در قفقاز جنوبی و دیگر مناطق تازه جدا شده عملاً این جمهوری‌های سابق به یکی از مهم‌ترین مناطق راهبردی جهان بدل شدند. ولی با وجود این و به رغم اهمیت و جایگاه ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک برجسته این مناطق از لحاظ مناقشات قومی و سرزمینی، بی‌ثباتی سیاسی، عدم توسعه اقتصادی واجتماعی، گرایش‌های سیاسی متعارض و فقدان ساختار امنیتی همکاری جویانه منطقه‌ای متأسفانه منطقه قفقاز جنوبی و اساساً کل جمهوری‌های سابق شوروی همواره با تهدیدات و چالش‌های امنیتی ذیل تنش‌های مرزی روبه‌رو بوده‌اند. از این رهیافت باید پذیرفت که فقر سیاسی، نبود دیپلماسی فعال و پویای آشتی جویانه و از همه مهم‌تر جولان اندیشه‌های ناسیونالیستی و میهن‌پرستانه که گاه تنه به باورهای شوونیستی می‌زند، آتش درگیری‌های مرزی را در میان جمهوری‌های سابق شوروی تداوم و تشدید بخشیده است.

■ **نقش روسیه کجاست؟**

اگر چه در وهله اول باید سبیل اتهامات را به خود جمهوری‌های سابق شوروی برای وقوع درگیری‌های گاه و بی‌گاه مرزی چرخاند، اما نمی‌توان نقش دیگر بازیگران را هم در شعله‌ور نگاه داشتن آتش این تنش‌ها نادیده گرفت.

روسیه به عنوان وارث اتحاد جماهیر شوروی با پیوندهای مختلف تاریخی، فرهنگی، دینی و نژادی با ملل ساکن در جمهوری‌های تازه تأسیس مستقر در این حوزه در کنار سایر بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای نقش برجسته‌ای در شکل دادن به ترتیبات امنیتی

Getty Images

جمهوری‌های سابق (شوروی) داشته است. در این راستا وقوع تضادها و تعارضات مسکو با این کشورها موجبات به طول انجامیدن بحران‌ها و لاینحل ماندن مناقشات منطقه‌ای را فراهم ساخته و بن‌بست جدی در مقابل روندهای سیاسی – امنیتی و پیروسه‌های همکاری جویانه در قفقاز و دیگر جمهوری‌های سابق را به وجود آورده است.

نکته حائز اهمیت دیگر به نقش روسیه در شکل‌دهی مرزی در جمهوری‌های سابق بازمی‌گردد. مسکو در این خصوص به نحو عمل کرده است که جولان این درگیری‌های مرزی مانع شکل‌گیری یک بلوک واحد سیاسی، اقتصادی، امنیتی و دفاعی در برابر روسیه شود.

■ **از ترکیه تا آمریکا**

در این میان موقعیت راهبردی و منابع انرژی قفقاز نیز توجه دیگر بازیگران و قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و مشخصاً ترکیه و نیز کشوری چون آمریکا را به خود جلب کرده است. لذا هر یک از این بازیگران یا به‌کارگیری ابزارها و سیاست‌های مختلف و تأثیرگذاری بر ترتیبات امنیتی منطقه قفقاز و دیگر جمهوری‌های سابق شوروی به دنبال اعمال نفوذ در این منطقه و پیشبرد اهداف سیاست‌های خود بوده‌اند. در این میان ترکیه به عنوان یکی از بازیگران منطقه‌ای از جمله کشورهایی بوده که از ابتدای فروپاشی شوروی نقشی اساسی در ترتیبات منطقه‌ای جمهوری‌های سابق با تمرکز بر منطقه قفقاز جنوبی داشته است. قرار گرفتن قفقاز جنوبی در میان دو حوزه نزدیک دریای ترکیه یعنی دریای خزر و دریای سیاه باعث اهمیت مضاعف این منطقه برای آنکارا شده است. لذا به نظر می‌رسد ترکیه همان گونه که مشخصاً در جنگ ۴۴ روزه پاییز سال ۲۰۲۰ قره‌باغ به شکلی مستقیم ورود پیدا کرد، در سال‌های آتی نیز به دنبال افزایش حضور و نفوذ خود در قفقاز جنوبی باشد. بی‌شک این سیاست ترکیه در تقابل با منافع اقتصادی و امنیتی روسیه قابل‌تفسیر و ارزیابی است و می‌تواند بستری را برای تضاد اهداف و منافع مسکو و آنکارا در حوزه‌هایی به همراه داشته باشد. مجموعه نکات یادشده در کنار سایر نکات مغفول مانده حکایت از آن دارد که چرا اخیراً تنش به جمهوری‌های سابق شوروی بازگشته است، یا بهتر بگوییم چرا هیچ‌گاه تنش مرزی از جمهوری‌های سابق شوروی رخت برنمی‌بندد؟

درخواست نمایندگان عراقی برای بازگشایی پارلمان

در حالی که بیش از ۲۰۰ نماینده پارلمان عراق خواهان برگزاری جلسات منظم نهاد قانونگذاری این کشور در میان تعلق ریاست پارلمان شده‌اند، مقتدی صدر حاضر به دیدار با هیأت سه‌جانبه شد. به گزارش ایرنا به نقل از العالمد الجدید، همان‌طور که انتظار می‌رفت، با پایان یافتن ارزیعین حسینی، جریان‌های سیاسی عراق، تلاش‌ها برای حل بحران این کشور را از سر گرفتند. در همین ارتباط گفته شده است، درخواست رسمی بیش از ۲۰۰ نفر از نمایندگان فراسکونی‌های مختلف پارلمان عراق به ریاست این نهاد فرستاده شده است. زیرا مطابق قانون ریاست پارلمان باید آغاز به کار آن را اعلام کرده واز نمایندگان دعوت کند، با شرکت در جلسات مذاکرات را از سر گیرند. در این برهه تشکیل جلسات پارلمان برای انتخاب رئیس جمهور که خود می‌تواند باعث تسریع روند معرفی نخست‌وزیر و تشکیل دولت شود، اهمیت بسیاری دارد. بویژه که برخی منابع خبر داده‌اند، احزاب و گروه‌های کرد شمال عراق بر سر نامزدی مشترک خود برای نشستن بر کرسی ریاست جمهوری به توافق رسیده‌اند. در همین حال ایسنا نیز به نقل از بغداد الیوم خبر داده است، مقتدی صدر، رهبر جریان صدر عراق پس از چندین بار مخالفت، بالاخره دیدار با هیأت سه‌جانبه متشکل از هادی العلامری رئیس انترفاف الفتح، محمد العلیوسی رئیس پارلمان عراق و نیچروان بارزانی، رئیس اقلیم کردستان را پذیرفت.

- سه‌شنبه ۲۹ شهریور ۱۴۰۱**
- سال بیست و هشتم**
- شماره ۸۰۰۹**

واشنگتن پست (آمریکا)

بسیاری از جمهوریخواهانی که کاندیدای انتخابات میاندوره‌ای کنکره و همچنین فرمانداری ایالت‌های آمریکا هستند، هنوز مشخص نکرده‌اند که در پایان این انتخابات آیا نتایج را می‌پذیرند یا همانند سال ۲۰۲۰ که دونالد ترامپ نتایج انتخابات را زیر سؤال برد، قصد به راه انداختن شائبه تقلب را دارند. هرچند که طرح چنین شائبه‌هایی می‌تواند منجر به بحرانی شدید شود.

ایندیندنت (بریتانیا)

همزمان با خاکسپاری الزبایت دوم، ملکه انگلیس که ۱۲ روز پیش درگذشت، به نظر می‌رسد، انگلیس وارد یکی از نقطه‌های عطف تاریخی خود شده و باید شاهد تغییراتی گسترده باشد. در این ۱۲ روز دو اتفاق مهم در انگلیس افتاد: اول مرگ ملکه و سپس انتخاب پادشاه که همین انتخاب می‌تواند در مسیری که لندن در حال پیمودن آن است، تغییراتی ایجاد کند.

کالف نیوز (امارات)

مجمع عمومی سازمان ملل در حالی بزودی آغاز می‌شود که این نشست نخستین نشستی است که بعد از دو سال کرونایی با حضور هیأت‌های عالی‌رتبه تمامی کشورها برگزار می‌شود. در این نشست بحران اوکراین در مرکز توجه است و بعد از آن بحران‌های دیگری مثل بی‌ثباتی‌های ناشی از بحران‌های اقتصادی و تروریسم مورد توجه شرکت‌کنندگان خواهد بود.

دورنما

یادداشت

براساس آخرین گزارش‌ها در سال جاری حدود ۸۰۰ مهاجر در مرزهای آمریکا جان خود را از دست دادند

مرگ مهاجران در سرزمین رؤیاهای برباد رفته

زهره صفاری / گزارش تکان‌دهنده شبکه فاکس نیوزاز ثبت رکورد مرگ و میر مهاجران در مرزهای آمریکا، با حدود ۸۰۰ کشته در یک سال گذشته، شرایط در مرزها را هولناک‌تر خواند و سیاست‌های منفعلانه کاخ سفید را در این حوزه به چالش کشید.

بنا بر گزارش خبرنگاران بخش حفاظت از مرزهای فاکس نیوز، آنچه که آمارها را در سال جاری به این وضعیت خطرناک رسانده است، مرگ‌های دسته‌جمعی مهاجران در جریان عملیات غیرقانونی قاچاق انسان به آمریکا است. از نمونه‌های اخیر آن می‌توان به حادثه ماه ژوئن مرگ ۵۳ مهاجر در پشت کامیونی در سن آنتونیو و ۱۳ مهاجر در ریو گراندگئزاس در ماه جاری اشاره کرد. همین اعداد و ارقام نگران‌کننده سبب شده است که سازمان بین‌المللی مهاجرت سازمان ملل نیز مرز آمریکا-مکزیک را مرگبارترین مسیر عبور مهاجران در جهان در ۲۰۲۲ لقب بدهد.

براساس گزارش اخیر شبکه فاکس نیوز که آمارها را در فاصله زمانی اکتبر سال گذشته تاکنون محاسبه کرده است دست‌کم ۷۸۲ مهاجر در تلاش برای ورود به آمریکا جان خود را از دست داده‌اند که ۳۰ مورد از این مرگ و

محافل صهیونیستی از بازگشت فتح به مبارزه مسلحانه خبر دادند

فتح باز می‌گردد؟

لاله مهرزاد / در حالی که گزارش‌ها حاکی است، حماس در فراخوانی، خواستار تشدید مقاومت فراگیر علیه شهرک‌سازی‌ها در کرانه غربی شده است و نشانه‌های اتحاد بین گروه‌های مختلف فلسطینی بیش از هر زمان آشکارا مشاهده می‌شود، کانال ۱۳ تلویزیون رژیم صهیونیستی نیز در هراس از شکل‌گیری چنین اتحادی از بازگشت جنبش فتح به مبارزه مسلحانه خبر داد. نشریه آمریکایی الگمانیر که در آمریکا محسوب می‌شود در گزارشی با اشاره به عملیات شهادت‌طلبانه یک جوان فلسطینی که هفته پیش به ایست بازرسی صهیونیست‌ها در کرانه غربی حمله کرد و یک نظامی صهیونیست را کشت و خود نیز به شهادت رسید، نوشت: «این جوان از اعضای تشکیلات خودگردان و همچنین جنبش فتح بود و همین نشان می‌دهد، جنبش فتح قصد ترمیم سیاست‌های خود در قبال فلسطین را دارد. زیرا بعد از کشته شدن این جوان با انتشار ویدیویی در صفحه فیس‌بوک خود به ستایش از این جوان پرداخت و در متنی که روی این تصاویر قرانت می‌شد

خود به بازگشت به مبارزه مسلحانه می‌اندیشد. این بازنگری در حالی است که ماه پیش بعد از پیروزی جهاد اسلامی مقابل تل‌آویو در جریان حملات سه روزه اسرئیل به غزه و تلاش بی‌فایده آن برای سرکوب اعضای جهاد اسلامی در کرانه غربی، سران جنبش حماس و جهاد اسلامی فلسطین در نشستی بر اتحاد گروه‌های فلسطینی‌مقابل صهیونیست‌ها تأکید کرده و رمز پیروزی مقابل تل‌آویو را همبستگی اعلام کرده بودند. در همین راستا این هفته نیز میدل ایست

Reuters

نیوز خبرداد قرار است بزودی دو هیات بلندپایه از جنبش‌های فتح و حماس به الجزایر برود تا با انجام گفت‌وگوهای آشتی ملی و رفع اختلافات موجود به اتحادی مقابل تل‌آویو دست یابند. این شرایطی است که دیروز نیز سایپ برهومی، سران جنبش حماس خبر داد فوزی برهومی، سخنگوی این جنبش با صدور بیانیه‌ای خواهان مقاومت سراسری فلسطینیان علیه اشغالگران صهیونیست برای مبارزه با سرکترش شهرک‌سازی‌ها در اراضی اشغالی شده است.

جلوه داد.

■ **تبلیغات ضد اسلامی در انگلیس**

با این حال برخوردهایی از این دست نشان می‌دهد دولت انگلیس تقریباً با همه مهاجرانی که در سال‌های اخیر به این کشور آمده و برگه اقامت موقتی گرفته‌اند یا در تکلیف برای پنهان ماندن و به دست آوردن کار و شغل‌های غیر قانونی به قصد امرار معاش هستند، برخوردی مشابه دارد و آن برخورد، ارائه تصویر آدم‌هایی بدهمد و خطرناک از آنها به جامعه اروپا است تا تاب تحمل آنها را نیاورند و با روند اخراج آنها از پهنه این قاره از جمله بریتانیا همراهی کنند. بدتر و هشدار دهنده‌تر از همه اینکه در گزارش اخیر «انستیتیوی روایت‌های بیگم را تیره‌تر و دولت انگلیس به صراحت ادعا شده

که خطرناک‌ترین مهاجران، مسلمانان هستند که هیچ مبارزه مسلحانه‌ای ابا ندارند و باید در اسرع وقت بازشناسی و در صورت لزوم دیپورت شوند. ■ **بی‌اثر ماندن بحث‌های پارلمانی**

در قواعد جدید دولت بریتانیا تصریح شده، حتی اگر این دولت براساس ملاحظاتش به برخی اقدامات این طیف برای سایر مردم ذکر شده و دولت لندن با گرفتن یز یک نهاد دلسوز ادعا کرده که نمی‌تواند با پذیرش ادامه اقامت این افراد نام ظاهر شریف است که اجازه اقامت

تشدید اعتراضات ضد صهیونیستی در انگلیس

دهه‌ها نفر از اعضای گروه‌های مدنی ضد جنگ و حامی فلسطین انگلیس در تجمعی اعتراضی در شهرهای برایتون و بلفاست، با سردادن شعارهایی علیه رژیم صهیونیستی، خواستار آزادی فلسطین شدند.

به گزارش ایرنا، در این گردهمایی اعتراضی، تظاهرکنندگان پلاکاردهایی در دست داشتند که در آنها بر لزوم اعمال فشار دولت انگلیس برای توقف اقدامات غیرقانونی رژیم اشغالگر قدس تأکید شده بود. اعتراض‌ها در شهرهای مختلف انگلیس در ماه‌های اخیر با تشدید حملات صهیونیست‌ها علیه مردم فلسطین و ترور خبرنگار الجزیره در سرزمین‌های اشغالی بیشتر شده است.

انتقاد لوپن از سیاست‌های ضد روسی مکرون

رهبر جناح راست افراطی فرانسه با انتقاد از سیاست‌های دولت اماتونل مکرون در اعمال تحریم‌ها علیه روسیه، موضع‌گیری کشورش را نامناسب و بی‌ملاحظه خواند. به گزارش فارس، به نقل از اسپوتنیک، مارین لوپن گفت: «دولت فرانسه تحت تأثیر تشنج آفرینی اتحادیه اروپا در مورد جنگ اوکراین قرار گرفته و اقدام به اعمال تحریم‌های نامناسب علیه روسیه کرده است. بنابراین، بحران فعلی مربوط به قیمت‌های برق در فرانسه نتیجه مستقیم تصمیم دولت پاریس برای کنار گذاشتن برق هسته‌ای بعد از وقوع فاجعه هسته‌ای فوکوشیما در ژاپن است.» این اظهارات پس از آن مطرح شد که پاریس به سیاست اتحادیه اروپا در اعمال تحریم‌های شدیدتر علیه روسیه به دلیل عملیات نظامی ویژه آن در اوکراین پیوست، اما این تحریم‌ها بویژه با توقف صادرات خط لوله انتقال گاز روسیه به اروپا، سازه روبرا با بحران انرژی فزاینده زمینگیر کرده است.